

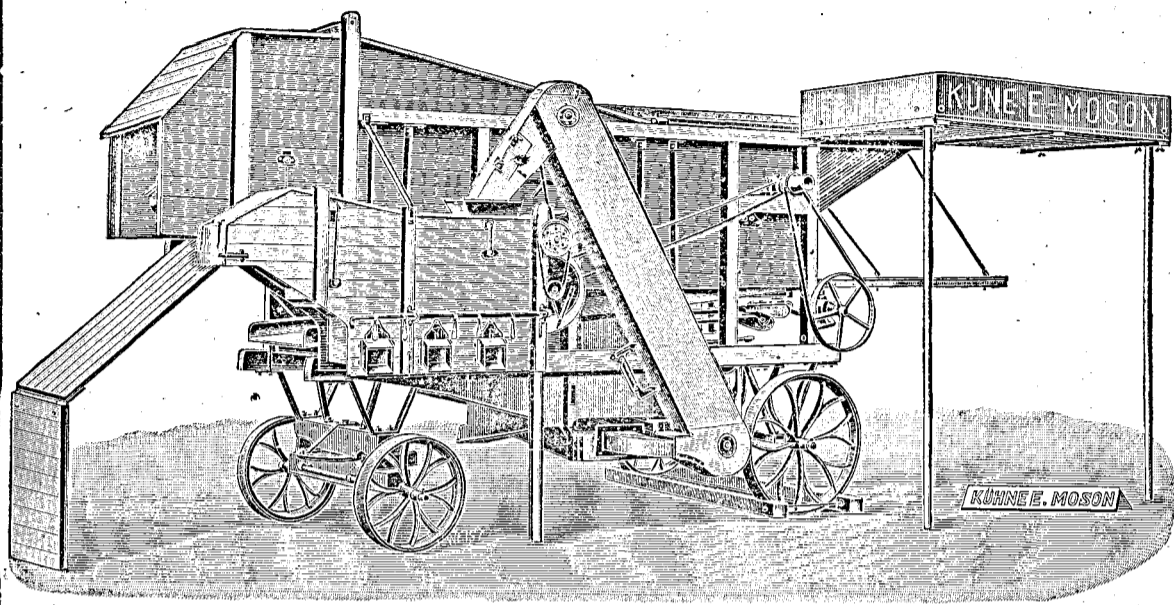
ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. Augusztus 2.

31. SZÁM.

Járgányos cséplőkészleteket,

szeges rendszerű cséplőgépeket

Motorhajtásra:

Osborne aratógépeket

— Gabonatisztító rostákat —

és

— Váltva fordító ekéket, —

Mosoni Drill

sorvetőgépeket elsőrendű kivitelben szállít

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r. t.

MOSONBAN.

Jutalmazo mellekipar gazdak számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglaikat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé-
2119 seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

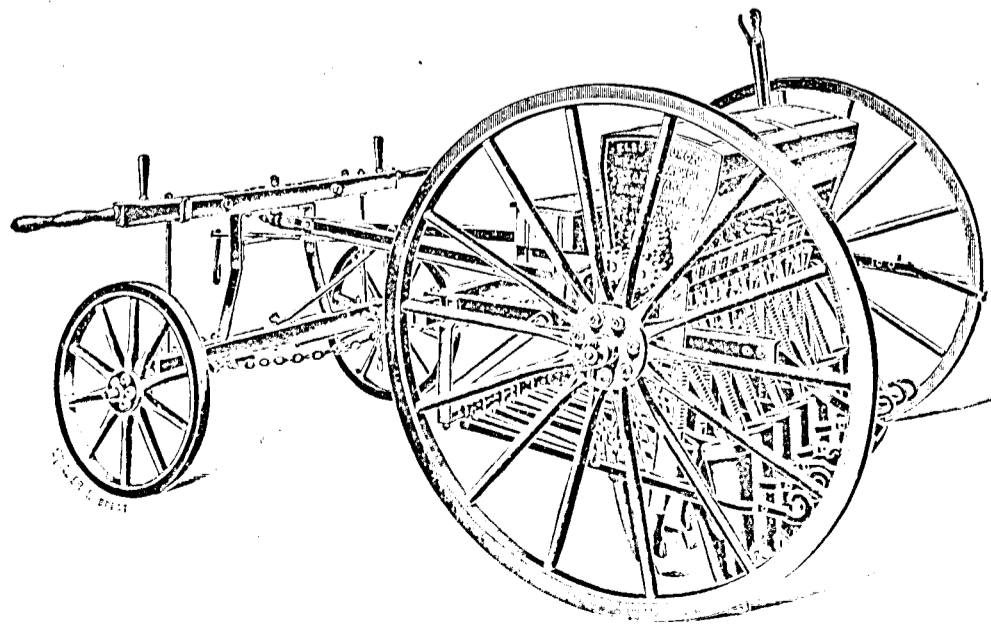
Ajánlattal és prospektussal szívesen

szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2148. IV. festékgyárak

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel
szívesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
E.LOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., ½ ÉVRE 6 K.,
¼ ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A forgó üzemtőke fogalmáról, különös tekintettel a mezőgazda tőkeszükségei megállapítására.	401
Tehenészeteink szervezése és vezetése. <i>Szász Ferenc</i> . VIII.	402
Az osztrák komiószármazási törvény. II. <i>Abraham Lajos</i>	403

Kisebb szakközlemények:

Libahízlalás nagyban. — Mikor kell a gyümölcsfát trágyázni. — A csalán mint baromfieléség. — A magtalan gyümölcs előállítás.	404
--	-----

Egyleti élet:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.	405
--	-----

Vegyes közlemények.

.	405
-----------	-----

Hirdetések.

A forgó üzemtőke fogalmáról, különös tekintettel a mezőgazda tőkeszükségeinek megállapítására.

I.

A gazdaságban szereplő tőkét tudvalevőleg két főcsoportra osztjuk, u. m. alap- és üzemtőkére, s az előbbihez az ingatlan, az utóbbihoz az ingó vagyonalatrészeket számítjuk. Különbséget teszünk továbbá az üzemtőkéhez tartozó vagyontárgyak között is, a mennyiben, a termelésnél többször használható vagyontárgyakat a csak egyszer használhatóktól elkülönítve, az előbbieket álló üzemtőke, az utóbbiakat forgó üzemtőke elnevezéssel csoportosítjuk. Az álló üzemtőkéhez soroljuk ennél fogva egyrészt az összes gépeket, eszközöket, szerszámokat, vagyis a holt leltárt, másrészt az összes ígás- és haszonállatokat, vagyis az eleven leltárt; a forgó üzemtőkéhez számítjuk pedig az összes termény- és anyagkészletet, a vetéseket és ültetvényeket, a pénzkészletet, az értékpapirokat, a követeléseket, stb., melyeknek közös jellemvonása, hogy termelésre fordítva — egyszeri használat után vagy elenyésznek, vagy az új terményben mennek át, vagy birtokost cserélnek.

Igy határozza meg az újabbkori szakírók tekintélyes része a forgó üzemtőke fogalmát.

Egészen más oldalról világítja meg azonban a kérdést Franck E Joachim, ki „Untersuchungen über den Begriff des umlaufenden Betriebskapitals und seine Verwendbarkeit für die Ermessung des Kapitalbedarfes des Landwirts“ című terjedelmes dolgozatában, melyet a Berlinben megjelenő: „Mitteilungen der Landw. Institute der Königl. Universität Breslau“ című időszaki közlemények III. kötetének 5. füzetében tett közzé, azon álláspontra helyezkedik, hogy a forgó üzemtőke fogalmának az eddigi módon való meghatározása nem helyes.

A kérdés fontosságára való tekintettel az alábbiakban ismertetem Franck fejtegetéseit.

A mezőgazdaságtan terén régóta észlelhető azon törekvés, hogy megállapítsák, hogy a különböző területi-, talaj-, emelkedési-, éghajlati-, és gazdálkodási viszonyok között milyen változást szenved a gazdaságokban

szereplő tőkék aránya; a birtokok becslését ugyanis az ilyen viszonyszámok ismerete nagyon megkönnyíthetné s könnyen meg lehetne állapítani azt is, hogy a tőkék aránya mennyiben felel meg a szabályszerű követelményeknek. Az ezen kérdéssel foglalkozó szaktudósok között, akadtak olyanok is, a kik azt remélték, hogy ily viszonyszámok segítségével a gazda a birtokvételehez vagy bérbevételéhez szükséges tőke nagyságát is megállapíthatja, egyuttal azonban nem kerülte ki figyelmüket az sem, hogy a birtokok átvételéhez szükséges tőke nagyságát csupán a nyilván szembe-tűnő vagyონrészek alapján megállapítani nem lehet, hanem hogy ezeken kívül gyakran még nagyobb mértékben szerepelnek oly tőkék, melyek a laikus figyelmét kikerülik.

Céljuk elérésére már régóta különbséget tettek a vagyónrészek között, amennyiben megkülönböztettek állandóbb és változóknabb természetűeket s az előbbieket csoportját álló-, az utóbbiakat forgó tőke elnevezéssel jelölték meg. Miután azonban ezen megkülönböztetéssel az álló tőke csoportjába azon vagyónrészek kerültek, melyek szabad szemmel könnyen szemlélhetők voltak, figyelmük természetesen inkább a kevésbé szembe-tűnő forgó tőkére irányult. A múlt század mezőgazdasági szakírói is nagyon sokat foglalkoztak ezen kérdéssel, de jelenleg is a legfontosabb üzemtani kérdések egyikének tartják. A mezőgazdasági tudomány legkiválóbb szaktekintélyei megfeszített erővel igyekeztek a forgó tőkének tulajdonságait és esetenkénti nagyságát megállapítani s kutatásaik eredményét a gyakorlati gazdák számára hasznossá tenni. Ennek megállapítása azonban sem a múlt század, sem a jelen század szakíróinak — bár felette megerőltető munkásságot fejtettek ki — nem sikerült. A szakirodalomban az egymásnak ellentmondó vélemények egyik-másika nem csekély éleslátásról tanuskodik.

Ennél fogva okvetlenül fel kellett merülnie azon kérdésnek, vajjon az eddigi nyomon haladva egyáltalán célhoz lehet-e érni. Azt kell tehát nekünk bizonyítanunk, hogy az eddiginél célravezetőbb ösvényen kell haladnunk, mert a régi nyomon haladva, célunkat el nem érhetjük.

== Jobb és ==
megbízhatóbb
 == magvakat ==

nem is ajánlhatunk,
 — mint a minőket —
33 év óta

Mauthner
 * **Ödön**

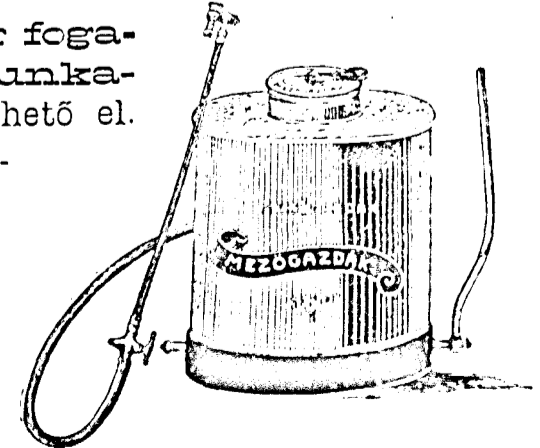
cs. és királyi udv. szállító
 magkereskedésében
BUDAPESTEN
 VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
 IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és
 bérmentve. 1002

Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített magyar fogatos szőlőpermetezőinket, melyekkel nagy munkaerő és permetező anyag megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi, szőlőművelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük. 1006

00	Mezőgazdák A jegyű permetező	40 korona.	00
00	„ „ B „ „	34 „	00

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE — BUDAPEST V. —
 Alkotmány-utca 31.

Ez ideig senkinek sem sikerült az álló és forgótőke fogalmának olyan módon való meghatározása, amely általános elismerést aratott volna s amelyet gyakorlatilag is általánosan alkalmaztak volna, úgy hogy a szakírók eddigi tevékenységének nincs is megfelelő eredménye, mert nem tudtak oly határozott, általánosan érvényes szabályt megalkotni, melynek alapján a birtok kezeléséhez szükséges tőke nagyságát meglehetően állapítani. Pedig az adott esetben csakis ennek megállapítása lehet a célunk; mert hiszen azért akarjuk a forgó tőke fogalmát pontosan meghatározni, hogy a mezőgazdát arra képesítsük, hogy egyrészt az egyes üzemtőkék nagyságát, másrészt a gazda teljes tőkeszükségletét is a birtok természeti viszonyainak, közgazdasági helyzetének és kulturális állapotának megfelelőleg esetről-esetre többé-kevésbé megközelítőleg megállapíthassa. Az egyes szakírók azonban nem értelmezték mindig elég helyesen a kérdést és kerülő uton igyekeztek a célt elérni.

Azon kérdést kell tehát megoldanunk, hogy a különböző körülményekhez képest az egyes tőkecsoportok közötti viszonyoknak milyennek kell lennie, hogy a lehető legkedvezőbb eredményt elérhessük és hogy mily tőkével kell a gazdának rendelkeznie, hogy ezen eredmény elérhető legyen. E célból a birtok vagyonszeite bizonyos csoportba kell foglalnunk, a csoportosítás miként való keresztülvitelét azonban csak a cél elérésére szolgáló eszköznek kell tekintenünk, úgy hogy végeredményében teljesen közömbös, hogy a csoportosítás eddigi módját tartjuk-e meg vagy nem, csupán az legyen mérvadó, hogy a kérdéses célt milyen csoportosítás mellett érhetjük el.

Az álló és forgó üzemtőke csoportjába tartozó vagyontárgyakat egymástól az eddigi meghatározások alapján pontosan elkülöníteni nem lehet, amit első sorban a szakírók munkáiban találhatók s az álló és forgótőke szembeállításából eredő egymásnak ellentmondó vélemények bizonyítanak. Rá kell azonban arra is mutatnunk, hogy — ha tüzetesen vizsgáljuk a dolgot — nincs létjogosultsága még az álló és forgótőke általánosan helyesnek ismert kritériumának sem, melynek értelmében az álló tőke részeinél lehetőséget a többszöri használat, a forgótőke részeinél azonban az egyszeri használat után bekövetkezik az elhasználás. Ugyanis még az oly tárgyaknak, melyek az összes szakírók egybehangzó ítélete szerint minden kétséget kizárólag a forgó tőkéhez tartoznak — mint például a szalma, sem kell egyszeri használat után feltétlenül elhasználódnok; tudvalevő dolog, hogy a szalmát hosszabb ideig és ismételt használatuk burgonya és répakupacok betakarására, de különböző módon is felhasználhatják azt, mert a mikor a szalma a kupacok befedésére már nem szükséges, ugyanazt a szalmát még almózásra is használják. Eltekintve attól, hogy például a rétre esetleg kihordott szalmát trágya kiszórása

után a szalmát újból felhasználhatják alomnak, a trágya növényi tápanyagkészletéről is — melyet a legtöbb szakíró szintén minden kétség nélkül a forgótőkéhez számít — kimutathatjuk, hogy ismételt visszaterül és mindig növényi tápanyag gyanánt válik ugyanazon üzem hasznára. Éppen ezért úgy eunek, mint a szalmának is, minden kétséget kizárólag az álló tőkéhez kellene tartoznia.

Ha azonban az álló és forgótőke közötti különbséget jelző többszöri használhatóság és egyszeri használat után beálló elhasználás létjoga megszűnik, nincs is többé ezen csoportosítás híveinek mire támaszkodniok,

Ha pedig az álló és forgótőkének egymástól való különválasztására általánosan elfogadható szabályt nem állíthatunk fel, akkor ezen tőkecsoportok értéke egy és ugyanazon üzemnél is igen különböző lehet, aszerint, amint a gazda ennek vagy annak határait bővíti vagy szűkíti; de ha még egyöntetűség volna is elérhető a csoportosítás miként való keresztülvitelénél, még akkor is erős változásnak volna alávetve a két tőkecsoport értéke anélkül, hogy ezért a tőkeszükséglet bármi változást is szenvedne, a mit az alábbiakban akarok bebizonyítani.

A kérdéses csoportosításnál a különböző vagyonszeleteket — bár huzamosabb tartózeit az üzemnek — bizonyos időben a forgó, máskor az álló tőkéhez kell számítani. Állandóan észlelhetjük ugyanis az átmenetet a két tőkecsoport között a nélkül, hogy ezért az üzemben lévő tőke értékének és vele együtt a gazda tőkeszükségletének változást kellene szenvednie. Az üzemben lévő összes építkezési anyagkészleteket a számottevő szakírók többségének véleménye szerint feltétlenül a forgó tőkéhez kell számítani mindaddig, míg csak javításokra való felhasználásuk alkalmával az épületek elválaszthatatlan tartozékaivá nem váltak. Ezen anyagokat (épületfa, téglák, fedőszalma, alagszó, hidoszlop, mész, stb.) felhasználásuk előtt a forgó tőkéhez, azután az álló tőkéhez kell számítani, úgy hogy előbb a forgó tőke értéke volt aránylag magas, utóbb pedig az álló tőke értéke emelkedett, a tőkeszükségletet tekintve azonban változás nem történt. Az építkezési anyagok ugyanis csak azon célra fordítottak, a melyre szánva voltak. Felhasználásuk által és ennek folytán a forgó tőke csökkenése következtében egyáltalán nem keletkezett hézag, melynek pótlása a gazda tőkeszükségletében vagy a birtok vagyonszeletében megfelelő változást okozott volna.

Éppen így megtörténhetik az ellenkező is, vagyis az álló tőke alkatrészei válhatnak a forgó tőke alkatrészeivé. Az épületek lerombolásakor például az álló épülettőkéből forgó építkezési anyag tőke lesz, mely vagy újból felveszi az álló tőke jellegét, a mennyiben ezen anyagokat újból építkezésre fordítják, vagy pedig mint forgó tőke részek használhatnak el, ha — mondjuk — a fedőszalmát almózásra, a régi épületfát tüzelésre fordítják.

A talaj tápanyagtartalma is oly mértékben, a mely mértékben alkatrésze a termésnek, álló tőkéből forgó tőkévé változik át az átmenet pillanatában s még sem kell az üzem vagyonszeletének és a gazda tőkeszükségletének változást szenvednie.

A gazdaságban szereplő tőkék aránya tehát nagyon különböző lehet. Ezen változás pedig bekövetkezik éppen úgy időszakonként, mint az üzem mindenkori kulturális állapota szerint is a nélkül, hogy ezen változás az egyes tőkék szükségletének változását is maga után vonná. A rendelkezésre álló ugynevezett forgó üzemtőke értékének ismerete egymagában nem képesit ennél fogva minket arra, hogy abból megítélhessük, mily nagy forgó üzemtőkére van szükségünk vagy hogy egyáltalán mily nagy tőkére van szükségünk. Éppen így a rendelkezésre álló ugynevezett álló tőke nagyságának ismerete egymagában szintén nem elegendő arra, hogy a birtok állótőke szükségletét megállapíthassuk, azonban az állótőke nagyságából már inkább következtethetünk a forgó üzemtőke nagyságára. Az álló és forgó tőkék közötti viszonyban beállható nagy változások dacára is tehát ugyanaz lehet a gazda tőkeszükséglete; csak ezen tőkék összértéke és az együttműködésükönél tapasztalható siker nagysága alapján állapíthatjuk meg a vagyontárgyak azon mennyiségét, a melyek az üzemben hatást képesek kifejteni, vagy a melyeket a siker elérhetése céljából még be kell szereznünk. Ezért az üzemtőke alkatrészeinek oly módon való elkülönítését, a mint azt az üzemtan szakírók eddig ajánlották, a gazda tőkeszükségletének megállapítása szempontjából nem csak hogy hasznavethetetlennek, hanem egyszersmind tévuttra vezető eljárásnak is kell tekintenünk.

Wolszky Győző.

Tehenészeteink szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

VIII.

Ha az elválasztás ideje a nyárra esik, akkor egy hét alatt fokozatosan szoktassuk hozzá a borjut a legelőhöz s azután járjon künn egész nap, csak reggelként adjunk neki parányi szénát s este szükség szerint abrakot.

A mi az abrak és széna mennyiségét illeti, 1000 kg. élősúlyra következő mennyiség szükséges választástól — 1/2 éves korig legelő mellett.

- 2 kg. sarjuszéna
- 4 » lenmag pogácsa
- 2 » tengeri dara

Ugyan ezen korba téli takarmányozás mellett.

- 10 kg. takarmány répa
- 10-5 » sarjuszéna
- 4 » lenmag pogácsa
- 4 » buza korpa
- 6 » árpa dara
- 2 » tengeri dara

1/2 éves korától 1 éves korig

Nyáron

Jó legelő és kevés sarju

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1000

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Télen

- 15 kg. répa
- 20 » anya széna
- 4 » lenmag pogácsa
- 3 » árpa dara
- 1 » korpa

1 éves korból 1½ éves korig

Nyáron

Jó legelő szükség szerint széna vagy valami gyomor töltelék kihajtás előtt.

Télen

- 25 kg. répa
- 20 » anya széna
- 3.5 » tavaszi szalma
- 3.5 » lenmag pogácsa

1½ éves kortól 2 éves korig

Nyáron: Lásd előbb.

Télen

- 30 kg. répa
- 10 » anya széna
- 13 » tavaszi szalma
- 3 » lenmag pogácsa.

Ha figyelemmel kísérjük, úgy a fenti szabványt, mint a megnevezett takarmányokat, ugyebár szemünkbe ötlük, hogy fiatal állat takarmányozásánál fősúlyt fektetünk a fehérjében dus takarmányokra, míg idősebb korban a terimesebb takarmányok szerepelnek inkább s még e mellett megjegyzi Cselkó, hogy *kényszerűségből alkalmazunk, néha a Kellner-féle szabványnak megfelelő igazi fehérjét* tartalmazó takarmányokat, az ilyen szabvány szerinti összeállításokban s hogy a praxis ezeken tettezi magát s jó részt az olcsóbban adja állatainak — zsírban és szénhidrátokban — a szükséges keményítő értéket, a mi tejelő marhánál 1 éves korban túl nem is hiba.*

Nem mulaszthatom el kiemelni növendék állataink tartásánál a *legelő fontosságát*, mely első sorban *egészségi szempontból* fontos de meg aztán van e annál jobb, természetesebb s merem kérdezni azt is, hogy olcsóbb nyári takarmány?

Tekintsünk csak szíjjel egy kicsit mit látunk? Azt hogy a nyugati országok s most hazánk kormánya is megértve a legelők fontosságát, keresik az utakat és módokat az emberiség kapzsisága folytán feltört, s lustasága nem-törődőmsége miatt rossz karban lévő legelők újra létesítésére illetőleg a meglévők javítására.

Az új Állattenyésztési törvényjavaslat, ha programjából egyebet nem is valósít meg csak a legelők létesítését illetőleg feljavítását, hát már akkor is megérdemli a teljes elismerést. Adja a jó Isten, hogy sikerüljön de azt mondhatom s állítom, hogy a meglévő legelők feljavítására valóságos drámai szigor kell, a mi népünkkel szemben. Hogy ebben igazam van hát nem hozok fel egyebet mint azt, hogy közlegelőink a deletetések helytelensége és az ápolás hiánya miatt, valóságos meleg ágyai a sok kártékony gaznak, dudvának s arra, hogy irtani kell őket megvan ugyan a törvény de hól a végre hajtás?

A legelők fontosságát mérlegelve, bátran elmondhatjuk, hogy azt állattenyésztésünkben nem nélkülözhetjük, mert az un. *lefejtésgazdaságok és hizlaló gazdaságok*, a melyeknél a legelő nélkülözhető, nem sorolhatók a tulaj-

* Kellner csak az u. n. igazi fehérjéknek tulajdonít jelentőséget takarmányozási szempontból s a fejlődő növényekben lévő amidoknak nem, a miben, hogy igaza van e vitás kérdésnek.

donképpen állattenyésztés kalapja alá; mert mindkettő csak állattartás és nem tenyésztés.

Legelőink jó karban tartásáról a növény termelési munkák egész sora számol be, miért is azt ezuttal mellőzöm.

Növendék borjúk takarmányozásánál ne feledkezzünk el azok *ásványi anyagszükségletéről sem*, nevezetesen a *konyhasoról és foszforsavas mérséről*.

A konyhasót adagolhatjuk porrá törve az abrak takarmányra hintve számítván 100 kg. élősulyra legeltetés mellett 40—80 grammot, téli istállózás mellett 60—100 grammot naponta. Legjobb azonban a sót nyalatni, mikor annyit vesz fel az állat mennyi éppen jól esik neki s mennyit szervezete megkíván. Denaturált só etetésénél ne feledjük, hogy az csak kb. 90,°/o igazi konyhasót tartalmaz s így valamivel több kell belőle. Azon ódsi szokást, hogy hetenként egyszer kétszer a borju szájába nyomjunk egy-egy jó adag sót, mellőzzük s gondoljunk meg ha nekünk is így adnák be heti só szükségletünket, hát nem esnék jól.

Ami a másik ásványi anyagszükségletet, a meszet és foszfort illeti, arról Cselko következőket mondja könyvének 308-ik oldalán.

A növendék állatok táplálásánál különös súly fektetendő az ásványi anyagokra is, nehogy a csontképződés szenvedjen. Már midőn még csak tejjel él a borju, kevés (15 gramm) izapolt krétát adunk neki, később pedig a takarmány, mészt és foszforsav tartalmából látjuk, hogy pótlásra szorul-e azok egyike vagy mindketteje. E kérdés eldöntésénél úgy számítunk, hogy az első évben mintegy 20 gramm meszet s körülbelül ugyanannyi foszforsavat rak le a borju fejenként s naponta, s hogy a takarmányban legalább kétszerannyinak kell jelen lennie, mert Lehmann s Weiske kimutatták, hogy a borju takarmány mézsjének s foszforsavának csak felét tudja visszatartani, mely szabály alól csakis a tej képez előnyös kivételt. E szerint tehát legalább 40 gramm mézst s ugyanannyi foszforsavnak kell a takarmányban lenni s ha pedig nincs annyi, benne izapolt krétával s präcipitált mésszel pótoljuk a hiányt.

Foszforsavban különben ritkán szokott hiány mutatkozni s ezért rendszerint az olcsóbb kréta is elegendő a borjunak.

A mészt és foszforsav különösen aszályos években szorul pótlásra, mert ilyenkor keveset oldanak fel a növény gyökerek, pótlásra szorul továbbá tözegek, vizenyős helyről kikerülő takarmányok etetésénél. Pontosan megállapítható a szükséglet az egyes takarmányok elemzési adatainak figyelembe vételével (Lásd Balogh könyvének 70—79 oldalán). Általában ha azt látjuk, hogy borjaink a vakolatot nyalják, biztosan következtethetünk mézst és esetleg foszforsav hiányra is s gondoskodjunk annak izapolt krétával illetőleg präcipitált mésszel vagy takarmány csontliszttel való pótlásáról, melyet ha meg nem tennénk, fellép a csontlágylás, csont porhanyuság s bizon drágán fizetjük meg mulasztásunkat. Takarmány-mész vásárlásával azt vegyük, melynél 1 kg. citrátoldható foszforsav a legolcsóbbba kerül s a kikötött oldhatóságot kifizetés előtt valamelyik vegytani intézetnél vizsgáltsassuk felül.

Az ivóvízre valamint az etetés és itatás sorrendjére a tehenek takarmányozásánál térek ki.

A borjúk különbeni gondozását illetőleg meg kell említenem a következőket.

1. *Herélés*, melyet végezhetünk minden gazdaságban megszokott módon, csak éppen az időre vonatkozólag jegyzem meg, hogy igazsághoz képest nevelésnél későbbi vele 1½—3/4 éves korig is, míg ellenben ha hizékonyásra akarjuk fejleszteni a kiherélt borjut 1½—2 hónapos korban már metszük ki.

2. *Szarv idomítás* is szokásos s tisztán tetszetőség okából helyes is. Keresztülvitelére az un. *szarvidomító szolgál*, mely beszerezhető az Alfa Separator r.-t-nál Budapest Lomb utca 11. sz. s ön ön magát magyarázza

3. *Orrkarikázás* is szokásos bika borjúknál s úgy az orrkarika, mint e vezetésére szolgáló rud is beszerezhető fenti cégnél — s kinek volt dolga dühös bikákkal az úgy hiszen nem tartja feleslegesnek a beszerzést.

4. Megemlíthetem még a *szarvtalanítást*, mely Amerikában, Angliában, s ujabban Németországban is igen elterjedt.

A szarvtalanított állat erősebb koponya csontu lesz s egész eleje jobban fejlődik — de a mi tehenészeteknél fontos *szelidebb természetű* is lesz az egész állat s így a tejtermelés csakis emelkedhetik.

A szarvtalanítás keresztülvitelére használatosak különböző eszközök, vagy vegyi szerek a szerint, hogy milyen kora állattal van dolgunk, s minden egyes eljárást megtudhatunk Balogh könyvének 234—237 oldalán írottakból.

5. Fontos továbbá a *körmözés*, mely abból áll, hogy időnként megvizsgáljuk nem e nőtt tul valamelyik borju körme s ha az, hát a kovácsccsal vágassunk le belőle.

A növendék állatok törzskönyvezését már elmondtam fentebb, s a mi a tenyésztésre való beosztást illeti, hát *annál jobb minél* korábban eszközöljük — *bizonyos határon belül* — általában 22—26 vagy legfeljebb 30 hónapos korukban a tejelő fajták már *felüszerehetőek* s ezzel azért nem szabad késni, mert a korai felüszerezés illetőleg borjuztatás igen jó hatással van a tőgymirigyek fejlődésére.

Bika borjúk valamivel korábban használhatóak tenyésztésre.

A tőgymirigyek *mesterséges fejlesztésére* meg kell jegyezni, hogy azok növendék korban való masszirozgatása igen jó szolgálatot tesz — minek bizonyítására felemlíték egy kolozsmonostori esetet, hól folytonos masszirozással egy pinzgau üsző borjut teje hoztak *borjuzás nélkül* s később mikor leellett igen jó tejelő lett. Lehet, hogy masszirozás nélkül is épen olyan jó tejelő lett volna, de kárára semmi esetre sem lehetett — tejelési szempontból — az említett mesterkéltetés.

Az osztrák komlószármazási törvény.

II.

A szabad kereskedelemnek és a mozgó tőkének bajosan lehet korlátokat szabni s ha meg is kísérik, csakhamar utat és módot talál szabad érvényesüléséhez. A szabad kereskedelem korlátozása és elnyomása egyesek javára s a többség kárára mindenkor hátrányos következményekkel járt.

Talán egy téren sem annyira kívánatos a kereskedelemnek szabadságát biztosítani, mint a komlónál. Ezt pedig nálunk tanácsos főleg figyelembe venni ahol is arra kell törekedni, hogy a komló kereskedelemnek semminemű kényszerítő rendszabály vagy igazolmányos eljárás ne álljon útjában. Minden ilyen

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda mindon követelményeknek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgönycim: Kalmár-rostagyár.

rendszer vagy korlátozásnak költségeit a termelők kénytelenek viselni, mert annyival kevesebbet kapnak az áruért.

Igy van ez a komlószármazási törvény-nyel is, melyet az érdekeltek nagyobb része már most kárhoztat a kereskedelem korlátozása és a költségek szaporítása miatt, melyet a termelők viselnek, — mivel a kereskedő de még inkább a sörgyáros nagyon is jól tudnak kalkulálni.

A sörgyárosok úgy mint másutt nálunk is nem akarják gondjaikat a komló összeváltásával szaporítani, hanem bevárják, hogy a komlót a kereskedelem készen csomagolva cím irattal ellátva olcsó áron hozzá szállítsa. Mivel pedig a sörgyáros maga nem szokott komlót vásárolni a termelők a komlókereskedőknek ki vannak szolgáltatva. A termelők eme függő helyzete hozza magával, hogy a komlókereskedelmet lehető zavartalanul és szabad mozgásban kell meghagynunk.

Téves az a törekvés is, hogy a magyar komlót a kereskedelem saját neve alatt hozza forgalomba, eltekintve, hogy e törekvés megvalósítására nincsenek eszközeink, az a magyar komlótermelésre csak kárt hozhat, mivel a mostaninál kisebb értékesítési árakat vonna maga után. A magyar komlótermelőnek nem lehet oka panaszra, hogy a komlóját keverve és más név alatt hozzák forgalomba, ha komlóját így jobban megfizetik, mert a komlótermelőnek ez utóbbi és nem a helyes megnevezés a célja.

Az egyedüli a mit a magyar komlótermelő ezidő szerint tehet az, hogy lehető finom jól kezelt jól válogatott és zsákolt komlót állítson elő, a durva, többnyire hibás színű és magvas terményt adó ültetvények kiirtandók és mindenütt a hol finom komló nem terem vagy az egész vidéken egyedül álló a termelés, a termelés abban hagyandó. A komlótermelés az állam részéről csak ott részeseendő támogatásban, ahol a talaj és éghajlati viszonyok a helyi fekvés és a termelés terjedelme azt indokolja.

Ugyanezt tapasztaljuk Angolország, Németország és utóbb Ausztriában is, hogy a durvább és kevesebb értékes komlótermelés mindinkább tért vesz a finom komló javára. Arra kell törekednünk, hogy a durva württembergi komló, valamint a lapályok durva terméket adó ültetvényei eltűnjenek. Ott a hol a komlótermelés nagy kiterjedést nyert anélkül, hogy a szarítás, szedés és kezelés megfelelő figyelemben részesítették, mint pl: Bácskában, gondosabb eljárás meghonosítására kell törekedni, mivel csak finom áruval érhetjük el a magyar komló keresettségét és azt, hogy saját neve alatt lehessen forgalomba hozni, a midőn is már a termény minőségénél fogva megfelelő hirnévre tett szert.

Törekedni kell a durva áru kiküszöbölése mellett arra is, hogy a magyar komlótermelő megbízhatósága és hirnveve a vevő megtévesztésére irányuló manipulációkkal kárt ne szenvedjen. E tekintetben is egyesek hibájárt a magyar komlótermelők sokasága károsodik a midőn azután éveken át tartó munkával kell a csorbát kiküszöbölni. Ez idő szerint a magyar komlótermelők hirnveve nem a legjobb, mivel ép Saazban való időzésem alkalmával két komlóbizományosnál is azt a kellemetlen tapasztalatot tettem, hogy egyes magyar termelők az új komlóval vegyesen régít is szállítottak s ezzel a bizományost félre vezetni megkísérelték, nem gondolva, hogy ez az eljárás csakhamar kiderül és anélkül, hogy abból hasznuk volna csak a magyartermelők hirnvevének ártanak.

Kivánatos volna komlótermelésünk érdekében, hogy az olcsó népsörök gyártásához a lehetőség sörgyárosaink részére megadassék, mert csak így érhetjük el azt, hogy a belső földön termelt komlót a hazai sörgyárosok itthon megvegyék és felhasználják.

Az osztrák komlószármazási törvény-nyel e helyütt szakaszonként foglalkozni úgy vélem nem lehet feladatunk, mivel a törvény 20 §-ból

áll, annak főbb intézkedéseit azonban mégis szükségesnek tartom kiemelni.

A törvény folyó évi március 17-én szentesített és csak egy félév múlva vagyis 1907. évi október 16-án lépett életbe.

A komlószármazási helyének felemlítése nem kötelező, annak megjelölése teljesen az eladó tetszésétől függ. Ha azonban felemlítettik ez csakis a törvény rendelkezéseinek szigorú betartásával történhetik.

A komlószármazási helyének megjelölése alkalmával a termőhely, község, a termelő vidék, országrész és ország megnevezendők.

Az osztrák termelő vidékek ezek:
Felsőausztriában: Mühlviertel,
Stiriában: Felső és déli Stiria, Sannthal.
Csehországban, Saaz város, Saazi kerület, Saazi körzet, Auscha,
Auscha-Poleppi fónsik, Dauba.

Morvaország, Galicia és Magyarország komló osztrákkomló gyanánt tekintetnek. Keverék komló előállítására meg van engedve, ha azonban származásuk megnevezetetik, úgy mind egyes termelési hely a honnét a komló származik, megnevezendő.

A származásra vonatkozó megjelölés fekete eltörülhetlen 10 centiméteres betűkkel világosan és láthatóan kell hogy történjen a komló hitelesítő csarnokokban (Hopfensignirhallen).

Vámkülföldről származó komló származása szintén megjelölendő. A komlós zsákon a régi megjelölések olvashatlanná teendők, a régi felirásokat használni tilos.

A törvény intézkedéséhez képest a komló származásának megjelölése miatt már említettem nem kötelező, az eladó tetszésétől függ tehát, hogy a származási helyet megjelölje vagy mellőzze. Ha azonban a megjelölést alkalmazza, az csak a törvény rendelkezéseivel képest történhetik.

Megtévesztő megjelölést használni nem szabad.

Külföldi komlón a származás helyének feltüntetése kötelező.

A törvény végrehajtása tekintetében csak annyiban történt intézkedés, hogy a komló származási helyének okmányi igazolására hivatott komló jelző csarnokok (Hopfensignirhalle) a politikai hatóságok ellenőrzésének vannak alávetve sőt, az ellenőrzésre külön biztost is kirendelhetnek s a komló jelző csarnokot nyilvános jellegétől esetleg meg is foszthatják. A komló származására vonatkozó adatok helyességét a politikai hatóságok nem ellenőrzik, e tekintetben a feladat teljesítése az egymást éber figyelemmel kíséző versenytársaknak képezi feladatát, ha ugyan ezek egymás feljelentésére indítva fogják magukat érezni.

Az osztrák komló származási törvénynek bár végrehajtása iránt még semmi intézkedés sem történt, szibbasztó hatása már is érezhető a termelésnél és kereskedelemben, sőt ama termelő körök, melyek az új törvénytől a legnagyobb előnyt várták, szintén nincsenek azzal megelégedve, mivel a törvény végrehajtási rendelete nem az ő óhajatainak megfelelően készült és a keresztülvitelnél tárgabb értelmezésre ad alkalmat.

Valószínűnek tartom, hogy az új törvény a gyakorlati életbe nem fog behatolni, hanem csak inkább a papiroson marad s így a magyar komlótermelés sem fogja annak hátrányos intézkedéseit teljes mértékben érezni.

Amennyiben azonban a magyar komlótermelés is érezni fogja az osztrák komló származási törvény hátrányos hatását, hogy a magyar komlónak cseh komló gyanánt való eddigi szabad kereskedelme korlátozást fog szenvedni s a törvény végrehajtási rendeletében engedélyezett két, illetőleg öt évi idő alatt is csak a legjobb magyar komlót fogják „csehkomló“ illetőleg Bohemian hops“ elnevezés alatt részint keverék gyanánt is forgalomba hozni. A magyar komló nagyobb része azonban csak kiviteli árunak fog ezentul hasz-

náltatni, mivel pedig a kiviteli áru a rendszeres vételi komlónál mindig olcsóbb, a magyarkomló is általában gyengébb áron fog értékesülni.

A komlószármazási törvény általánosan az összes Saazon kívül fekvő komlótermelő vidékre hátrányos hatást fog gyakorolni. Végül ismételve is hangoztatom, hogy a magyar komlótermelők igyekezzenek minél finomabb és jobb minőségű komló előállítására s a durva áru termelésének teljes beszüntetésére, mivel bőtermésű években az egyáltalán nem lesz eladható.

A finom komlótermelésének felkarolásával a felföldi sörgyárosok is könnyebben lesznek megnyerhetők annak, hogy a komló szükségletüket hazai terménnyel fedezzék. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Ábrahám Lajos.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Libahizlalás nagyban.** Poroszországban a märkische Oderbruchben nagyszabású libahizlalók léteznek, amelyek részint a vidéken tenyésztett, részint Oroszországból nagy mennyiségben hajtott libákatt tömegesen hizlalnak. Egy-egy ilyen hizlaló vállalat 10.000 libát is hizlal egy évben. A hizlalás iránya azonban eltérő a magyarországitól. Mig Magyarországon, különösen Léva vidékén a dolgot decentralizálva üzik, vagyis egyesek ezrei tömik a ludakat kukoricával, hogy nagy májat, sok zsirt és hust, meg tollat nyerjenek, addig ezek a porosz vállalatok szabadon hizlalnak tömés nélkül fiatal libákat pecsenyének a német nagy városok igényeinek ellátására. A takarmány: árpa- vagy kukoricadara egyenként vagy keverve az árviszonyok szerint. Amint az állatok az 5—6 kiló eleven súlyt elérik, akkor ledlik, falusi asszonyok általában megkopasztják, a leölt ludakat hűtőkamarába teszik s azt szellős kosarakban szétküldik. A tollakat osztályozzák és megszáritják és tollkereskedőknek eladják. A vállalatok élelmes kisgazdák kezén vannak. A férfi elmegy vásárolni a ludakat és 800—1000 darabos szállítványokban hozza vonaton. A feleség pedig az etetést és a tisztántartást végzi otthon.

+ **Mikor kell a gyümölcsfát trágyázni?** Ha olyan helyen létesül gyümölcsös, a hol még eddig gyümölcsös nem állott, ott nem kell trágyázni az első években. Ellenben ha kihasznált földbe kerül, akkor már az ültetéskor jó, ha ellátjuk trágyával. A termő gyümölcsfa minden három-négy évi időközben megkívánja a tápanyag pótlást. A trágyázásnál arra ügyeljünk, hogy hűvös és nedves talajban ló és juh trágyával (meleg, gyorsan bomló trágyák) vagy hamuval, esetleg mézszéssel végezzük a tápanyagpótlást, illetőleg feltárást. A meleg és könnyű talajokon pedig, a mennyire csak lehet, olyan trágyát használjunk, a mely tulnyomóan érett marha-trágyából (hűvös, lassan bomló trágya) áll. Ily tápanyag-pótlás mellett szépen fejlett gyümölcsre és rendszeres termésre lehet számítanunk.

+ **A csalán mint baromfieléség.** A mindennapi életben a csalánt kellemetlen égető szurásáért felesleges dudvának tekintik, a melyet minden élőlény, ha utjában akad, már messziről kikérül, hogy valamiképpen csak meg ne égesse magát, holott a kis csibék felnevelésénél ezen, mindenki által megvetett dudva igen fontos szerepet játszik, mert különösen annak hangyasavja — amelyben a csalán minden félesége igen gazdag — jó hatással bír a fiatal baromfi fejlődésére.

Baromfieléségként a csalán a kis csibéknek már az első hétben is adható forrázott és apróra vágalt állapotban és lágy takarmányok közé keverve. Fiatal állatoknak, a melyeket hizásra fogunk, legalább naponta egyszer adjunk csalánt is, mivel az az emésztést igen elősegíti.

Nem kevésbé fontos a csalánnak adagolása a tojóknál is, mivel ennek etetése a tojások izére igen előnyösen hat és a tojássárgát sötétebbre festi.

(B. E.)

† **A magtalan gyümölcs előállítás.** Németországban kísérleteztek a magtalan gyümölcs előállításával. Az ottani tapasztalás az, hogy ha valamely fa egyes virágait a nemes szervektől mesterségesen megfosztjuk, akkor ezek gyümölcsei elsatnyulnak. De ha valamennyi virágát egy fának fosztjuk meg nemi szerveitől, akkor nem. Ezt a műveletet egy oldattal gyorsan lehet végezni, — de ennek összetétele egyelőre titok. T.

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az Erd. Gazd. Egylet július 27-én rendkívüli igazgató-választmányi ülést tartott.

Elnököl: Br. Jósika Gábor e. alelnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Jelenvoltak: Molnár Sándor, Eöry Tivadar, Bocscány László, Dr. Szentkirályi Ákos és Ritter Gusztáv.

Elnök az ülést megnyitván — a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: Eöry Tivadar és Molnár Sándor tagokat.

Mult, május 9. i. ülés hitelesített jegyzőkönyve felolvastatván — tudásul vétetett az a pótállással, hogy az annak 7. pontjában foglalt leirandó tagdíjköveselések habár ezidőszert be nem hajthatók, azért továbbra is nyilvánartandók.

A kolozsvári gazd. akadémia tanári testületének javaslata folytán az — egyleti Borsféle 200 koronás jutalomdíj: Tuka Szilárd. a Gr. Mikó-féle 200 koronás jutalomdíj pedig Hirschfeld József végzett hallgatóknak ítélte oda. A jutalomdíjaknak az akadémiai zárünnepélyen való kiosztására ülés Eöry Tivadar és Nagy Lajos tagokat kérte fel.

Az ugyanott megüresedett állami ösztöndíjas helyekre — a következő folyamodókat jelölte az igazgatóválasztmány: Nyárády György, Lányi Andor, Szász Károly, Veress Szilárd, Höntz Gusztáv, Fazakas István, Martin Géza, Székely Ferenc és Gergely Salamont. Feltétlenül: Havas Jenő, Konrád Béla és Rákosi Gézát.

Előadtván a kolozsvári kereskedelmi kamara 4161. sz. átirata, melyben a királyhárgóntuli részből Erdélybe szállítandó szénára szállítási kedvezményt kérő felterjesztése pártolását kéri — pártoló felterjesztés elhatárolt.

Az Abauj-tornavármegyei gazdasági egylet megkeresése állatoknak feles tartása tárgyában — lapban való ismertetésre kiadatik. (Lásd mai »Vegyese« rovatunkban!)

Az O. M. G. E. 3185. sz. megkeresésére — határozza ülés, hogy az új bortörvény javaslatnak mielőbbi országgyűlési tárgyalása érdekében az egylet a földm. miniszterhez felterjesztést intéz.

Az igazságügyminiszter által megküldött homestead törvényjavaslat-tervezetre adandó vélemény szövegezésére — ülés: Dr. Gidó-

falvy István, Molnár Sándor, Dr. Papp József, Dr. Szentkirályi Ákos és Dr. Seyfried Károly tagokból álló bizottságot kéri fel.

A kereskedelmi miniszter által megküldött alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat-tervezetet — véleményezésre ugyanazon bizottsághoz teszi át választmány.

A folyó téli szezonban rendezendő népszerű előadások és tanfolyamok tervének elkészítése elnökségre bízatik.

Titkár bejelenti, hogy az elnökség időközben a következő intézkedéseket tette:

a., Felírt a földm. miniszterhez a szálás és szemes takarmányok kiviteli tilalma érdekében.

b., Aláírta a Kolozsvár várossal kötött ajándékozási szerződést a színházi raktár helyiségéről.

Ülés mindkét elnöki intézkedést jóváhagyó tudásul veszi.

A földm. miniszter 56752. sz. leirata értelmében — 42 kor. 50 fill. államsegély maradvány visszautalványozása elhatárolt.

Dr. Szentkirályi Ákos indítványára határozza választmány, hogy:

a., A cukorrépa termelő közönség a folyó év őszén felszolitandó lesz egy alakítandó egyleti cukorrépatermelési szakosztályban való részvételre.

b., Elnökség megbízatik azzal, miszerint kísérelje figyelemmel a kolozsvári kisgazdaközönség társadalmi tevékenységét, fejlődését és annak idején esetleg tegyen javaslatot egy kolozsvári osztály alakítása tárgyában.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Uj szaktudósítónk Newyorkban.** A földmívelésügyi miniszter Góger László dr. miniszteri titkárt, eddigi londoni szaktudósítót, Newyork székhelyi, az amerikai Egyesült-Államok és Kanada területére nézve folyó évi szeptember havától kezdve, szaktudósítónak küldötte ki.

— **Felestartásra állatokat keres az Abauj-torna megyei gazd. egyesület** útján az ottani gazdaközönség. Az egyletnek e tárgyban való megkeresését az alábbiakban adjuk:

Amennyiben megyénk területén a takarmánytermés jó közepesnek mondható, pár száz fiatal növendék marhát el lehetne megyénk területén helyezni oly módon, hogy azt, jövő év május havában visszaadhatnánk. Legcélszerűbbnek vélném, ha ez nem készpénz fizetésért történnék, hanem felébe; ily módon nem lenne kényszerítve az amugy is mostoha viszonyok között levő kisgazda készpénzfizetésre, hanem 10 havi tartásért megfizetnének.

Tisztelettel kérem a t. Társegyesülettel

miszerint sziveskedjék ezen fenti propozíciót figyelembe venni s egyesületünket minél rövidebb idő alatt értesítené vajon hajlandók lennének-e az erdélyi gazdák pár száz drb. szarvasmarhát felestartásra vármegyénk területén elhelyezni?

Annál is inkább kérvén szives értesítéset minél hamarabb, mivel nekünk is utánna kell nézni, hogy hol mennyi marha lenne elhelyezhető?

Becses válaszukat várva maradok havafias üdvözléssel *Unger* egyes. titkár.

Érdeklődő gazdák forduljanak direkt a nevezett egyesülethez, Kassán.

— **Törvényjavaslat a vasárnapi munkaszünetről.** Arról értesülünk, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatot rövidesen nyilvánosságra bocsátja a kereskedelmi miniszter. Hír szerint augusztus hóban összehívják a szaktanácskozást, mely letárgyalván a javaslatot, az már ősszel a képviselőház elé kerülhet.

— **A Csikvármegyei Gazdasági Egylet igazgató-választmánya** 1908. július 22-én Becze Antal e. elnök vezetése alatt ülést tartott, melyen: Bálinth Lajos, Ince Ignác, Bodó József, Cziko Sándor, Pál Gábor, Tompos János és Lázár Miklós igazgató-választmányi tagok és titkár voltak jelen.

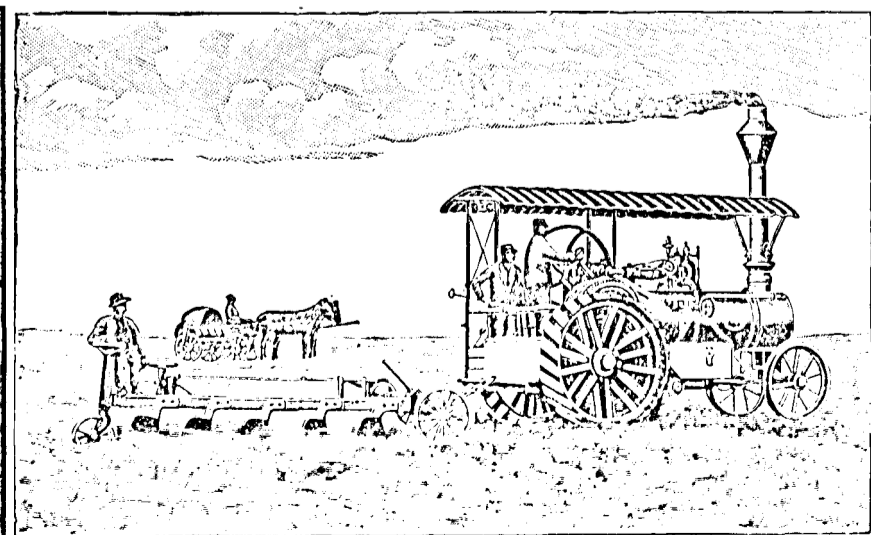
A miniszteri rendeletek és leiratok tudomásul vétele után titkár bejelentette, hogy a sepsiszentgyörgyi Székely Kiállításon az Egyesület által nyert bronzérem megküldetett.

Tárgyaltatott Csikszereda város helypénzdíj szabályzata, mely kevés hozzáadással elfogadtatott s annak megerősítése javaslatba hozatott.

A Magyar Gazdaszövetség a földet vásárolni és eladni óhajtok bejelentésére, az Erdélyi Gazdasági Egylet pedig az oláhországi legeltetés megszüntetése iránt a földmívelésügyi miniszterhez intézett felterjesztésének pártolására hívta fel az egyesületet. Előbbi felhívás az egyesületi közlönyben közzététetni határozatott s az ennek folytán beérkező bejelentések annak idején a szövetséggel közölni fognak, míg az Erdélyi Gazdasági Egylet felterjesztése hasonló értelmű felterjesztéssel pártoltni határozatott.

A kir. állattenyésztési felügyelő azon értesítésére, hogy folyó évi állatdíjazásokra 1500 korona állansegély áll rendelkezésre, a díjazások helyéül Kásonaltiz, Csikkozmás, Csikmadaras, Gyergyóalfalu és Tölgyes községek jelöltettek ki azon fennhagyással, hogy amennyiben más községek időközben a díjazás helyének saját területükön való kitézése iránt folyamodnának, ezen kérések máltányos számbevétele mellett a hely megváltoztatása, valamint a díjazások idejének és programjának megállapítása elnökségre bízott.

A titkár által készített vármegyei szabályrendelet-tervezet a gazda és cseléd közti jogviszony szabályozásáról pontonként letár-

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívá-
natra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

111953

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

gyaltatván, a további intézkedések megtétele végett a vármegye alispánjához beterjesztetni határozottatott.

A vármegyei magánjavak Igazgató tanácsa által a faiskola kezelő tanítók részére engedélyezett 300 korona pályadíj a vármegyei faiskola felügyelő és a vizsgálatok megéjtésére felkért bizalmi férfiak véleményes javaslata alapján hat faiskola kezelőnek odaítéltetett és pedig a következő sorrendben.

- I. Kőmánya Gyula kozmási tanítónak
- II. Gergely József szentimrei tanítónak.
- III. Paláncz Sándor jenőfalvi tanítónak
- IV. Demes Ignác mindszenti tanítónak.
- V. Pálosi Géza madarasi tanítónak.

Végül titkár előterjesztésére a folyó év tavaszán kiosztott takarmánymagvak kiosztásáról szóló kimutatás, mely szerint 41 egyesületi tagnak kiosztott magvakért 632 korona 35 fillér a pénztárba befizettetett, tudomásul vétetett.

Uj tagokul felvétettek a csivárdófalvi gazdakör rendes és László István dítrói lakos évdijas tagul.

— A berlini sörárpa és komló kiállítás érdekében az O. M. G. E. a következő megkeresést intézte az E. G. E.-hez:

„Tisztelt társesület! A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur Ó Nagyméltósága megbízásából arra kérjük az igen tisztelt Társesületet, méltóztatnának odahatni, hogy az egyes termelőkön kívül nagyobb uradalmak gyűjteményes kiállításokkal is olyformán jelenjenek meg Berlinben, hogy pl. kerületenkint a termőterület, terméseredmény, árpafajtájának megjelölése mellett 2—2 kilogrammos mintákat állítanak össze és egy rövid ismertetésben arról tájékoztatnák a németországiakat (német nyelven), hogy az uradalom hol terül el (vasut és postaállomás) milyen nagy a területe, évente mennyi sörárpat és komlót, milyen áron ad el stb. Szóval, hogy a külföldi vevő tájékoztatva legyen affelől, hogy a gyűjteményben foglalt árpa és komlóból milyen mennyiséget, hol szerezhet be. Az ilyen gyűjteményes kiállításnak, ha idejében értesítetük, Berlinben külön helyet fogunk fenntartani.

Igen célszerű lenne, ha ezenkívül az igen tisztelt Társesület a kiscgazdától lenne szives mintákat összeszedni, abból gyűjteményes kiállítást rendezni, amikor is az egyet mint kiállító szerepelhet. Ilyen esetben a felvilágosító adatok minden mintánál a termelés helyére a termés nagyságára, a termőterület nagyságára és a kiscgazda nevének megjelölésére vonatkozhatnának.

Rendkívüli nagy fontossággal bír az, hogy Berlinben impozáns kiállítással jelenjünk meg, mert ezzel felkölthetjük legjobb export-piacunk figyelmét irántunk, bemutathatjuk, hogy minő nagy mértékben termeljük az árpat és komlót, hogy versenyképes árut állítunk elő és ezzel megnyerhetjük a külföldieket annak, hogy direkte tőlünk szerezzék be árpa és komlószükségleteiket, ami annyival is inkább kívánatos, mert most árpank és komlónk legnagyobb része osztrák firma alatt kerül a külföldre, ahol nincsenek kellőleg arról tájékoztatva, hogy Magyarország e tekintetben mit produkál. Mindez annyival is inkább kívánatos, mert a Bund der Landwirte Rösicke vászónkereskedővel az élén a Deutsche Tageszeitungban a magyar kivitel jelentőségéről bizonyos osztrák befolyások alatt nem a legjobb véleményt nyilváníja. Ezt pedig most egy tartalmas kiállítással megfelelő adatok elősorolásával könnyen megcáfolhatjuk.

Az igen tisztelt Társesület határozott támogatását ismételtén kérve, maradtam a berlini nemzetközi árpa- és komlókiállítás országos rendező bizottsága nevében: kiváló tisztelettel

Budapest, 1908, július 25.

Krolopp titkár.

— A IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus kirándulási bizottsága a jövő évi június hó első felében tartandó IV. Nemzet-

közi Tejjgazdasági Kongresszus alkalmával rendezendő kirándulások programját Pirkner János miniszteri tanácsos javaslata alapján megállapította. A bizottság elhatározta, hogy a kisebb, Budapest környékére tervbevetett kirándulásokon kívül négy nagyobb szabású kirándulás fog rendeztetni, még pedig egy három- és egy négy-napos kirándulás a dunántúli nagyobb tejjgazdaságokba. Egy hat napig tartó kirándulás a Hortobágyra, a Hegyaljára, Kassára, onnan a Tátrába, végül egy szintén hat napig tartó kirándulás az Aldunára, az utvonalon fekvő nevesebb tejjgazdaságok és nagyobb városok érintésével.

— Kincstári vetőmag a gazdáknak. A földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabona és egyéb terménykészletéből az erre alkalmas minőségű magvak bizonyos feltételek mellett, készpénzfizetés mellett vetőmagul mindazoknak a gazdáknak kiadassanak, akik eziránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 q-ig, egyéb magvakból 10 q-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, ezért a megrendelő gazda kívánatra — a megrendelés teljesítése előtt — hiteles községi bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra tényleg szüksége van.

— A takarmányhiány. A földmivelésügyi miniszter folyó évi 7400. elnöki szám alatt bizalmas rendeletet intézett az összes gazdasági tudósítókhoz és a kir. állatorvosokhoz, hogy a kerületekben eddig elért takarmánytermés eredményéről, a még várható kilátásokról, az eddig learatott takarmányoknál az átlag és árakra valamint a legelők állásaira nézve július 31-ig tegyenek jelentést.

— A mezőgazdasági szeszfőzdek kontingense. A hivatalos lap mai száma hírdetményt tesz közzé, melyben az 1908. évi XXVIII. törvénycikk 85. §-ának I. pontja értelmében az 1909-1910. évi termelési időszakban üzembe helyezni szándékozt új mezőgazdasági szeszfőzdek részére fenntartott 17.000 hektoliter kontingensnek a részletetésre törvényszerű igénnyel bíró szeszfőzdek között való feloszthatása céljából felhivatnak mindazok, akik az 1909. évi szeptember 1-én kezdődő 1909-1910. évi termelési időszakban új mezőgazdasági szeszfőzdet szándékoznak üzembe helyezni és azt kívánják, hogy ez a szeszfőzde kontingensben részesíttessék: hogy ebbeli igényeiket legkésőbbben a folyó 1908. évi szeptember 1-ső napjáig annál a pénzügyigazgatóságnál, a melynek kerületében a szóban forgó új mezőgazdasági szeszfőzdet üzembe helyezni szándékoznak, annál bizonyosabban jelentsék be, mivel az e határidő elmulasztásával tett bejelentések, melyek a fentirt napig az illetékes pénzügyigazgatósághoz be nem érkeznek, figyelembe vétetni nem fognak.

— A takarmányhiány. Szolnok-Doboka-megye gazdasági bizottsága foglalkozván a takarmányhiány ügyével, sürgős felterjesztéssel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy szálás és erőtakarmányfélékre kedvezményes szállítási tarifákat léptessen életbe és pedig ne csak a mezőgazdasággal foglalkozók részére, hanem a kiscgazdáknak elárúsító üzletembereknek is engedtesse meg a kedvezményes szállítás igénybevétele. A vármegyei pénzügyi bizottság is megkeresi a bizottság, hogy a gazdáknak fizetési kötelezettségeikre méltányos halasztásokat adjanak. Végül kimondotta a bizottság, hogy a takarmánykiviteli tilalom sürgős elrendelése végett felir a miniszterhez, a vármegyei gazdasági egyesületet pedig megkeresi, hogy anyagi erejéhez mérten a katonai raktárakból beszerezhető erőtakarmányok megvásárlása és beszerzési áron a gazdaközönség rendelkezésére bocsátása iránt intézkedjék.

— A Székelytársaságok ülése. Maros-

vásárhelyről írják, hogy a Székelytársaságok szövetségének augusztus 24-én Székelyudvarhelyen tartandó közgyűlése programját a választmányúlése végleg megállapították. A közgyűlés háziipari, ethnografiai kiállítással lesz egybekötve. Az székelytelepítésről és visszatelepítésről Zakariás János orsz. képviselő, Udvarhely vármegye közlekedésügyéről Pál Árpád vm. főjegyző, Udvarhely vármegye kézmű- és háziiparáról Solymosi Endre ev. ref. gimnáziumi tanár, Udvarhely vármegye népnevelésügyéről Solymosi Lajos főrealisk. igazgató, a magyarság jövője Erdélyben címmel Károly Péter debreceni ügyvéd, a vándor szabadliceumok létesítéséről Lajos Dénes lapszerkesztő fognak előadásokat tartani. A közgyűlés után kirándulások lesznek Homoród, Szentkeresztbánya, Korond és Szováta fürdőkre. Ezzel kapcsolatban augusztus 23-án az erdélyi ujságírók Székelyudvarhelyen kongresszust tartanak az erdélyi magyarság érdekében való egyöntetű munkálkodás megbeszélése céljából. Előadó lesz Lajos Dénes marosvásárhelyi lapszerkesztő.

— Uj iparfelügyelői kerületek. A kereskedelemügyi miniszter az iparfelügyeleti szolgálatnak decentralizációja céljából Ipolyság, Veszprém, Zalaegerszeg, Dész és Nagyszében székelyhelyel, öt új iparfelügyelői kerület létesített.

— A szénkénegraktárak ellenőrzése. A szénkénegraktárak kezelése körül sok szabálytalanság és elszámolási hiány mutatkozott az utóbbi időben, aminek az lett a következménye, hogy a földmivelésügyi miniszter szigorú utasítást adott ki a törvényhatóságok első tisztviselőinek, hogy a területükön lévő szénkénegraktárakat minden negyedévében legalább egyszer tüzetesen vizsgálják felül, a számadásokat ellenőrizzék és gondoskodjanak a befolyó összegeknek az adóhivatalokba való időbeni beszállításáról.

— Sörárpavásár Pozsonyban. A nyugat-magyarországi vármegyék gazdasági egyesületei a folyó év augusztus hó első felében, Pozsonyban nagyszabású sörárpavásárt rendeznek. A vásárrendező bizottság élén Mezey Gyula királyi tanácsos, a Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület alelnöke áll, ki most bocsátotta ki az érdekelt gazdaközönséghez a vásáron leendő részvételre való felhívást. Csupán egy 5—6 kilogrammos mintát kell beküldeni minden termelőnek a vásárra és azon termelők, a kik a vásáron adják el árpaikat, az eladott árpamennyiség után métermázsánként 2—3 fillérrel járulnak a vásár rendezésének költségeihez.

— A homestead ellen. A trencsénvármegyei pénzügyi bizottság gyűlést tartott, amelyen kimondották, hogy nem tartják szükségesnek a végrehajtási novellával szemben állást foglalni. A kormány által tervezett homestead törvényjavaslat megvalósítását azonban akármilyen formában is, különösen helyi szempontból káros és romboló hatásúnak tartják. Ezután elhatározták, hogy a kormányhoz és az országgyűléshez memorandumot intézzenek és felkérlik az összes kerületek képviselőit és az összes pénzügyi bizottságokat, hogy a javaslattal szemben állást foglaljanak. Persze, persze . . .

— Szőlőgazdasági kurzusok néptanítók részére. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter azon vidékek tanítóinak, ahol a szőlőmivelés kiváló fontosságú, négy hétre terjedő gyakorlati kurzusokat rendez. Ezeknek célja az elpusztult szőlők felújításának modern ismereteit közölni és a tanítókat megnyerni arra, hogy főleg az ismétlődő károkozások, felülvizsgálások és okosuló szőlőgazdálkodás ismereteit terjesszék. A kurzusok a bihari, székelyi, tapolcai, tarcali, ménesi, nagyenyedi vincellésiskolákban október hó 8-tól október hó 21-ig tartanak. A tanítók 120 koronát kapnak. Kérvények az illetékes tanfelügyelők útján nyujtandók be.

— Visszavándorló munkások elhelyezése. A szakadatlan folyó visszavándorlás révén a mezőgazdasági munkaerő is szapor-

dik. A visszavándorló munkások elhelyezését és nyilvántartását a földművelésügyi miniszterium munkásügyi osztálya végzi. (Budapest, Országház tér.) Akinek tehát munkásra van szüksége, jelentse az osztálynak a munkabéri feltételekkel együtt. A bejelentés a munkaadókat nem kötelezi arra, hogy a munkaalkalmakra csak visszavándorlókat alkalmazzanak s addig, míg ilyenek nem jelentkeznek, más munkást ne fogadhassanak fel; a munkaadók a bejelentés után is bármikor és bárkit felfogadhatnak; zavarok megelőzése céljából ilyen esetben csupán azt kell bejelenteniök, hogy az időközben a visszavándorolt munkások részére kínált munkaalkalom már nem áll fenn. A bejelentett munkaalkalmakról a visszavándorló munkásokat a belügyi és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértően szervezett közvetítési kirendeltségei azzal értesítik, hogy mielőtt a munkahelyre elindulnának, vagy közvetlenül maguk irjanak, vagy a községi előjörőség, vagy a földművelésügyi miniszterium munkásközvetítési osztálya útján előbb irassanak levelet ahhoz a munkaadóhoz, akihez munkába óhajtanak állani, azért, hogy a részletes feltételekre nézve egymással tisztába jöjjenek.

— Adómentes motorbenzin kiscgazdák. A kereskedelmi miniszter értesítette az összes gazdasági egyesületeket, hogy a benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kiscgazdák részére szükséges adómentes motorbenzin piaci és mérsékelt árának szabályozására 1905. évben kiadott 67.749 sz. leirat kapcsán a benzin eladási ára 1908 június 10 től október végéig métermázsánként tizenhat koronában állapított meg.

— Japán vendég Mezőhegyesen. A japán állami méneparancsnokság főnöke, a tokiói méntelep főparancsnoka és a londoni japán tolmács Köves miniszteri tanácsos kíséretében Mezőhegyesre érkeztek, hogy tanulmányozzák az ottani állami ménestelepét abból a célból, hogy majd a japán ménesgazdaságot annak mintájára reorganizálják. Podmaniczki Béla báró őrnagy kalauzolja a vendégeket. Kormányuk megbízásából tiz apament is vásároltak.

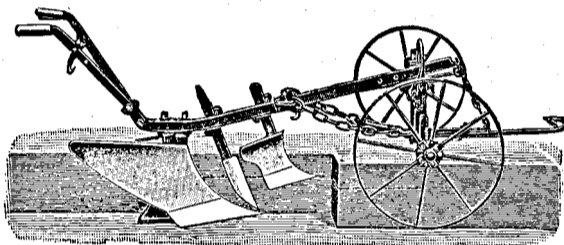
— A francia borpiac szervezése. A párisi magyar-osztrák kereskedelmi és iparkamara jelentése szerint a négy legnagyobb bortermelő departement kereskedelmi kamarája a kereskedelmi miniszterium jóváhagyásával Beriers székhellyel „Office du Vin” egyesülést állított. Célja ennek az új szervezetnek a francia borpiac ma teljesen megrongált helyzetének a javítása, a mit a belföldi fogyasztás és a kiviteli kereskedelem igényeinek a tanulmányozásával kíván elérni. Nálunk is kellene ilyes irányban valamit kezdeni!

— A sztrájk törvény-tervezet. Elkészült az ipartörvény tervezetének második része, mely a sztrájkügy törvényes szabályozását foglalja magában. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma közzétette az előadói tervezetet, s ezzel befejezést nyertek az új

ipartörvény megalkotásának előkészítő munkálatai. Az előadói tervezet közzétételével kapcsolatban a kereskedelmi miniszter azt hirdeti, hogy a javaslattal szemben nem foglal még állást, nehogy a bírálókat szabadságát bármely irányban befolyásolja. A végleges szöveget csak az összes érdekeltek hozzászólása után állapítják meg s az érdekelteket már most biztosítják arról, hogy megokolt javaslataik elől egyetlen rendelkezésnél nem fognak elzárkózni. A kereskedelmi miniszter a törvényjavaslat tárgyalása végett október első hetére ankétet szándékozik egybehívni, úgy hogy a javaslatot még a tél folyamán a Ház elé terjeszthesse.

— A védőojtóanyagok postai kezelése. Többször előfordult, hogy a védőojtóanyagokat tartalmazó csomagok késedelmesen érkeztek meg rendeltetési helyükre, avagy késedelmesen kézbesítették azokat a címzeteknek. A kereskedelemügyi miniszter ma körrendeletben utasította a postahivatalokat, hogy jövőben a védőojtóanyagokat tartalmazó csomagokat késedelem nélkül szállítsák s a kézbesítésre is a legnagyobb gondot fordítsák.

— Marharakodó-állomások engedélyezése. Az államvasutak igazgatósága a fogaras-brassói helyi érdekű vasut vonalán, Brassó vármegye területén fekvő Feketehalom állomást és Fogaras vármegye területén fekvő Sárkány állomást marharakodó-állomásukul engedélyezte.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény testekkel. páncéllemezekkel

□ acél gerendelylyel.

== állítható szarvakkal, önvezetéssel ==

1801-II. Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-horonák.

Háromtagu és egytagu hengerek,
Superior sorvetőgépek, triörök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevél kölcsönöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfial adnak véleményt. 1001

„ADRIAI”

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő.

2091

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Legjobbák a resiczai ekék, LOSONCZI vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

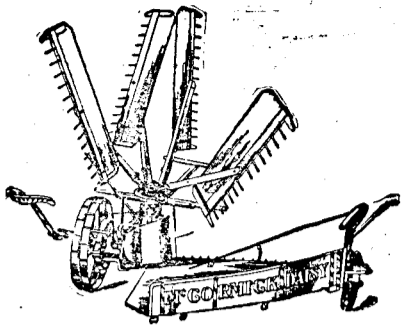

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

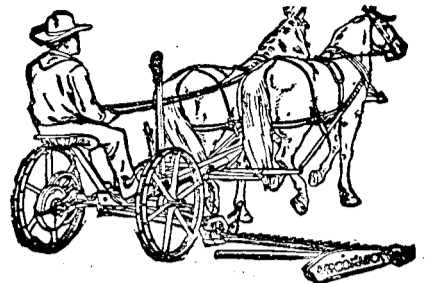
V., VÁCI-KÖRUT 32.

M^c CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicagó U. S. A.

Igazgatósága és főraktára:
BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.

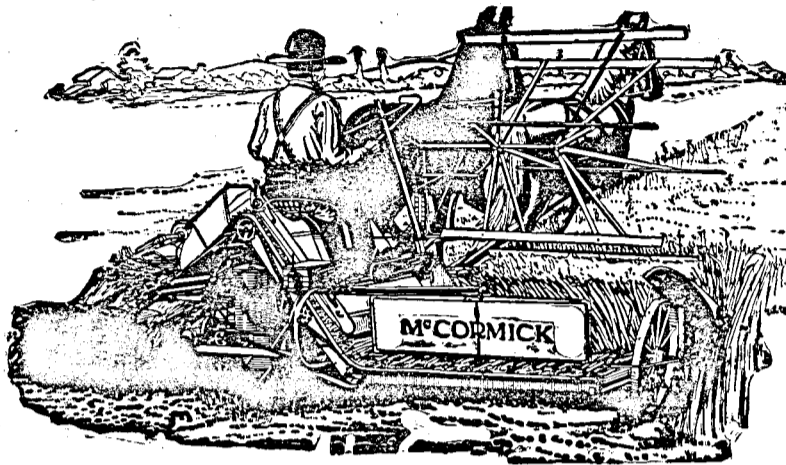

Speczialitások:

Kéveköto-aratógépek 5 és 6 ang. láb metsző szélességgel szállító- és rúd-hordó-készülékkel.

- o Szabadalmazott Kalászemelő.
 - o „Daisy“ marokrakó-aratógép
 - o autom. asztal-felhajtókészülékkel.
 - o „New 4“ fűkaszalógépek
- 3 1/2, 4 1/2 és 5 ang. láb metsző szélességgel.

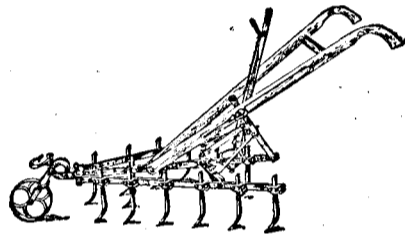
Szabadalmazott „Dán“ késgerenda, Selyemfű, mohos rétek stb. közönséges késgerendával, csak hiányosan kaszálható takarmány számára.

Speczialitások:

„Sidedelivery“ combinált szénagyűjtő és forgatógép.

- o o Aczél-szénagyűjtők. o o
- o o Aczél-szénaforgatók. o o
- o o Aczél-lókapák,
- o o tengeri, burgonya, szőlő stb. kapálására.
- o o 14 fogas Cultivator,
- o o 7 külön gyomláló késsel, tengeri, szőlő, takarmányrépa stb. számára.

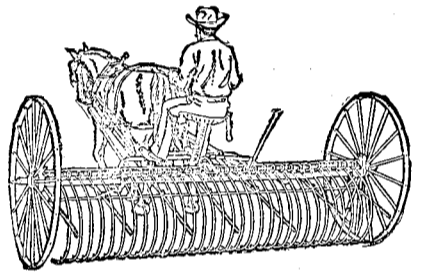

2098

M^c CORMICK aratógépeinek 22 éves példányai

egy magyar gazdaságban még mindig kifogástalan, jó munkát végeznek.

Nagy képes katalógus és árjegyzék kivánságra díjmentesen.

Gazdaságok administratióját,

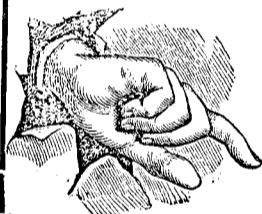
felügyeletét, számadások ellenőrzését, megvizsgálását, birtokok becslését elvállalja és bármely ágában a gazdaságnak szaktanáccsal szolgál az erdélyi viszonyokkal teljesen ismerős, huzamos gyakorlatban tapasztalt és elméletileg képzett

intelligens gazda,

akár állandó, akár esetről-esetre való megbízatásokban — megegyezés szerinti honorarium vagy jutalékért.

Teljes megbízhatóságáról a legjobb ajánlatokkal rendelkeznek.

Közvetítések e lap kiadóhivatala által. 2178

A czimre tessék ügyelni

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Berguerand fils leghires ebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 2140

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
ittal a legjutányosabb árak mellett ajánlatnalk
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-öséplőgépek, löhere-öséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorizasmorzsolók, daráló, őrlőmalmok, egystemes aczél-akék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

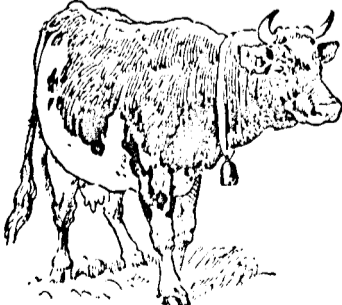
Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — „Ára egy“ üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóknak, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénóság ellen. A lovat irainigben igen nagy munkabírára képesíti. — Kwizda-féle Restitutionsfluid szövetéjegy, czimka és göngyölés törv. védve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. sz.

1900. párisi világhíallítás Grand Prix.

Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. — 1 doboz ára 1.40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Kwizda's

Blister
grauer, scharfe Einreibung,
1 Tiegel K 2.—

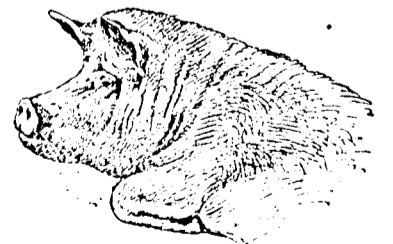
Hufkitt
künstliches Hufhorn, Stange
K 1.60.

Hufsalbe
zur Behütung vor spröden und brüchigen Hufen, 1 Büchse à 400 Gramm K 2.50.

Abführpillen
für Pferde (Physik), 1 Blechdose K 4.—

Kolikpillen
für Pferde u. Hornvieh, 1 Büchse K 3.20, 1 Karton K 1.20.

Wurmpillen
für Pferde, 1 Blechdose K 3.20, 1 Karton K 1.20.

KWIZDA-féle sertéspor.

Egészségi por a hizlalás előmozdítására.
Kis doboz Kor. 1.20. Nagy doboz Kor. 2.40.

KWIZDA-féle baromfi-por

diacretikus szer a tápértékhez való hozzáadásra ludak, kacskák, tyukok, gyöngytyukok, pávák stb. részére.
2161 H. Egy doboz ára K. 1.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviseletében a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kiméltó eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, konvertálok más intézeti terheket és egyúttal rendezem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül ajánlom ez intézetnek a főszen is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házasági óvadékkul alkalmas 50 év alatti kisorsolásra rendszeresített

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit“.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizettettek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségü kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

Alfa Separator r. t., teigazdasági gépgyár

Budapesten, VI. Lomb-u. 11.

1908. évi mintájú Alfa Separator

a legújabb és legtökéletesebb fölöző-gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes teigazdasági gépeket és eszközöket, berendez teljes tejtelepeket. Mindig friss oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!
Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

Hydraulikus sajtók

szőlő-és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézi hajtásra Herculesnyomó-szerkezettel, fa- vagy vastányérral. Gyümölcs- és szőlő-örlöket, bogozógépeket gyümölcsaszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA.,
BÉCS, II/1 különlegességi gyár gyümölcserőteljesítő gépekben.

2175
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve Megrendelések idejekorán kéretnek,

Őszi trágyázáshoz a Thomassalakliszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegolcsóbb foszforsavas munkákkal és áraján-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szaklaltalkészésgesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamlisításoktól és figyeljünk a védjeggyel Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Eladó vetőgépek,

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak egészen ujan, a legjobb gyárból eladók magas engedménnyel!

Megtékinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

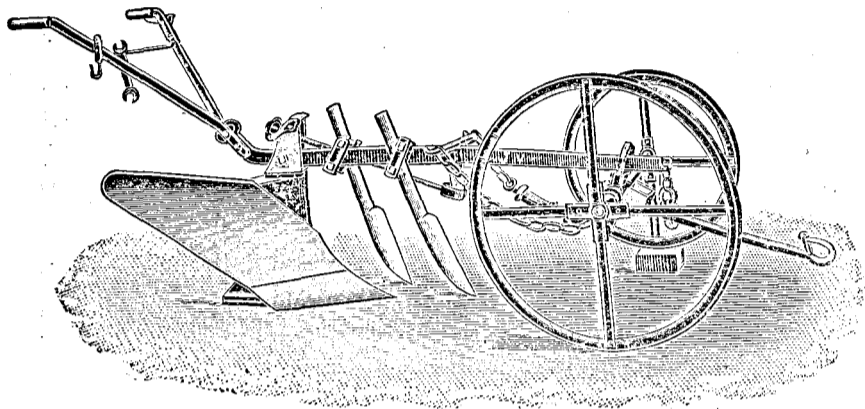
Gazdák Biztosító Szövetkezete		BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.	
Alakult 1900.			
Biztosítéki alap			
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,970.340.— K.		
Tartalékok	764.760.16 "		
ÖSSZESEN:	2,735.104.16 "		
1901. évi fölösleg	90.340.— K.		
1902. " " "	59.782.26 "		
1903. " " "	109.331.73 "		
1904. " " "	72.438.93 "		
1905. " " "	61.730.60 "		
1906. " " "	39.243.65 "		
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok azorint.			
Az Üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.			
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.			
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.			
	1013		az Igazgatóság.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS. VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMŰGYÁR Budapest, V., Csáklya-utca 3.

●●●●● szeszygárok és szeszfinomitók
SPECZIAL- élesztőgyárok
GÉPGYÁR: keményítő-syrup- és dextrin-gyárok

} teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is. Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. — Nagy állami érem. — Legnagyobb kitüntetés. (2149.)

Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult ::
szabadalmazott kétsoroszlás, elzárható

JURENÁK-EKÉKET

szállít:

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. sz.

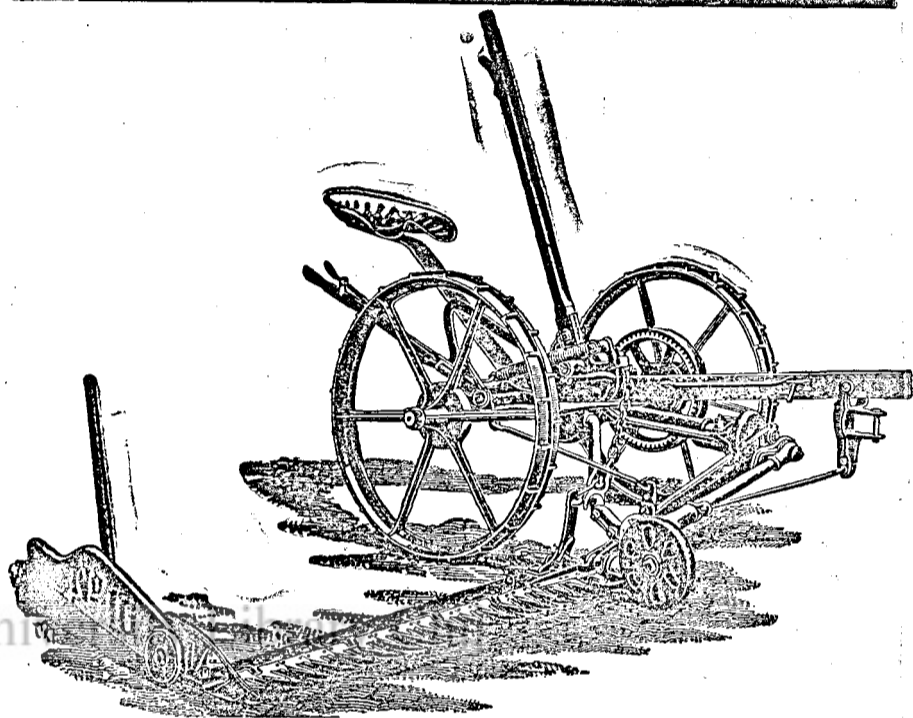
Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdák-ellátó r.-t.-nél, Budapest, V., Zoltán-u. 12. sz.

!! Régi egytetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek !!
átváltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként 22 K. !!

➔ Rendelések idejekorán eszközöndők. ➔

2171

A világhírű és hazánkban is
legjobbnek elősmert

eredeti Johnstone-féle

fűkaszálók,
teljesen aczél gereblyék,
szénaforgatók,
marokrak aratógépek,
kéveköto aratógépekről

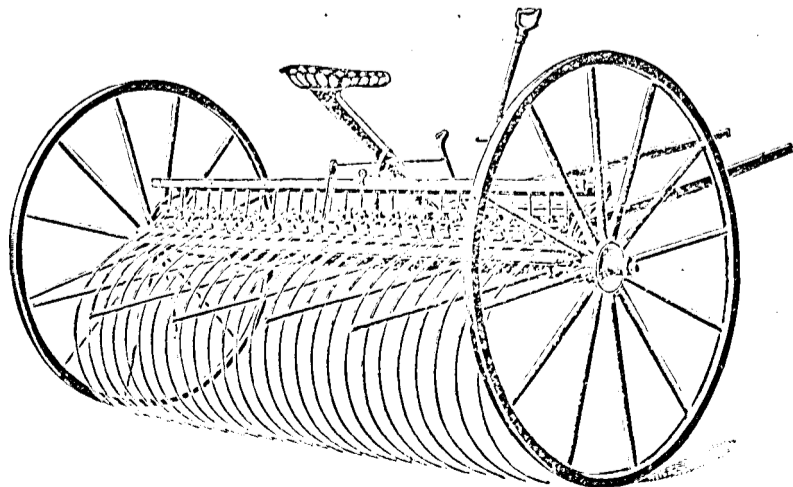
részletes leírást és árajánlatot készséggel küld:

a „Johnstone“ amerikai aratógép-gyár

magyarországi vezérképviselte:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz

Budapest, VI. Nagymező-u. 68.

1910

Klinger Henrik

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson, Székely szövogyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár: Budapest, V., Szabadság-tér II.

Ajánlja készítményeit, u. m. lisztes, korpa- és gabona

➔ Z s á k o k a t ➔

lenből, kenderből és juttából varrással, vagy varrás nélkül. Továbbá

vizmentes ponyvákat

gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repce-ponyvákat, nyers és ruggyantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótarakókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

➔ Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök. ➔

2112